

Een late vrachtboot passeert. Zijn boeg trekt schuim door het water, golven plenzen tegen de oever. Een paar waterhoentjes voeren evenwichtsoefeningen uit op de baren en dreigen deinend tegen elkaar te klotsen. Een hoge reiger kruist het schip op zoek naar voedsel dat het witte schuim wil achterlaten. De zon zakt als een oranje bol boven het kanaal. Weldra zal ze verdwijnen achter een grote witte olieopslagtanker, alsof ze erin onderduikt. Er staan zes dergelijke tankers, hoog in de lucht, elk goed voor tienduizenden liters. Het logo is in groen en rood op de flank geschilderd. Als een terreurgroep een aanslag op de centrumstad wil plegen, dropt ze het best hier een bommetje: explosie over het hele industrieterrein, de kern van de stad is op vijfhonderd meter.

Voor de zon de oliebol heeft bereikt, wordt ze verduisterd. Een dikke rookpluim stijgt op en versmacht de belovende valavond in augustus. Op de koer van de firma VERPAK komen mensen in hemdsmouwen de bureaus uitgelopen. Ze kijken, roepen en wijzen de rook aan en de zon en de olietankers en de vlammen die uit het dak van de firma stijgen. Het ‘kling-klong’ van de lege vaten die van camions op transportbanden worden geworpen, verstomt en plots is het stil. Akelig stil en duister. De zon is helemaal weggedoken achter de rookpluim. De oliebol is niet meer te zien, want de rook breidt snel uit en verbergt nu al meerdere tanks. De wijzende bedienden zijn stom geworden. Schuurpoorten schuiven open en werkmannen in overall komen

buiten gerend, ook wijzend. De combinatie licht-warmte van een zomeravond wordt verstoord door de duisternis van de rookpluim, die een onwezenlijke schaduw over de Kanaalzone werpt.

De stilte van het moment wordt verbroken door een sirene, die loeiend in de avondlucht snijdt. Ook op de koer van het bedrijf wordt de stilte verbroken. Mensen schreeuwen door elkaar.

“Waar?”

“De machinekamer.”

“Kan niet, moet de opslagruimte zijn, waar vaten vol vet staan, vandaar die rook.”

“Alarm.”

“We moeten naar binnen om de anderen te zoeken.”

“Niemand mag terug naar binnen. Iedereen buiten en verzamelen aan de aangeduide borden!” Monique, rood aangelopen gezicht van opwinding, dikke kuiten en dito boezem, schrijdt met korte pasjes de koer over met de gsm in aanslag rechts. Met haar linkerhand zwaait ze naar iedereen dat ze zich moeten verwijderen. Ze wijst constant richting poort. Ze wil hen naar het verzamelpunt. Ze trekt een man aan zijn lichtblauw hemd, haalt even haar gsm weg en schreeuwt hem toe dat hij moet zorgen dat iedereen bij het verzamelpunt blijft.

“En dan?” roept de man terug, klank ontbreekt.

Hij heeft geen stem, flitst het door haar hoofd en zij roept terug, luid: “Ik bel alle chefs dat ze moeten evacueren; jij belt mijnheer Van der Straeten op.”

De man kijkt haar met open mond aan en roept terwijl zijn lippen bewegen, maar geen geluid uitbrengen: “Nummer?”

“Zoek het zelf!” Met haar dribbelpasjes is ze al verder doorgestoken richting achterkant van het gebouw. In de verte komen

de brandweerwagens met blauwe zwaailichten langs het kanaal aangereden. Ze maken slagschaduw in het duister van de rook en vermengen zich met het rood van de vlammen. Een kakofonie van verschillende sirenes door elkaar klinkt in de avondlucht. Ook politieauto's komen langs verschillende kanten aangerukt. Aan de ingangspoort springen geüniformeerde en gehelmde mannen uit de wagens. Een man met een overhangende buik en een dik gezicht met borstelige wenkbrauwen zet zijn helm op, plaatst zijn handen in zijn zij en draait zich traag een kwartslag om. De mannen in de wagens wachten op zijn bevel: "Omkeren tot aan de hoek van het kanaal aan de afslag, wij nemen water aan de brug en blussen vanaf de achterkant!" Deuren slaan dicht en met hernieuwde sirenes en piepende banden draaien de camions de parking af.

"Kunnen wij helpen?" roept een man in werkmanskiel uit de verzamelde groep.

"Zijn ze al geteld?" vraagt de commandant aan de man met het blauwe overhemd. Hij opent zijn mond en schudt van neen. "Iedereen hier blijven tot wij zeker zijn dat de evacuatie volledig is." roept de commandant. "Wie heeft hier de leiding?" Het blauwe hemd opent opnieuw zijn mond, doet hem dan weer dicht en schudt zijn hoofd, trekt de schouders op, toetst dan zijn gsm in en toont die aan de commandant. Die grijpt de gsm uit zijn handen en drukt op de belknop. "Hallo. Monique wie? Waar ben je? Waar? Kom daar onmiddellijk vandaan of je wordt kletsnat gespoten. Ik wil je hier aan de poort!"

Ondertussen is de politie begonnen met het afspannen van de straat. De commandant legt hen uit waar hij verder plastic lint wil zien, zodat zijn mannen vrij kunnen werken. De rookpluim is

gigantisch geworden. De groep verzamelde werknemers groeit aan. Er wordt druk gepraat en gewezen. Monique komt vanaf de achtergevel over de koer gedribbeld. Haar jurk lijkt het strakke tempo niet aan te kunnen en schuurt tegen haar lichaam aan. Zo vlug als ze kan, loopt ze richting de commandant, die wenkt om haast te maken. Ze knikt en zucht als ze bij hem komt.

“Dag jongedame, is die pennenlikker van jullie doofstom of zoiets?”

Voor zij kan antwoorden, gaat hij verder: “Ben jij van de personeelsdienst? Goed zo! Ik wil de veiligheidschef.”

“De preventieadviseur is er niet, die heeft de dagshift en is al naar huis!”

“Zorg dat hij hier als de bliksem is!”

Zij drukt op haar gsm en wacht. Dan knikt ze en de commandant lijkt tevreden dat hij iemand heeft die van aanpakken weet. “Het personeel moet zo vlug mogelijk geteld worden, zodat ik weet of hier vermisten zijn.”

“Dan moet ik wel mijn lijsten halen in het bureau.”

“Wacht, ik geef een van mijn mannen mee, want dat is ondertussen verboden terrein.” Hij wenkt een van de mannen in uniform en beveelt hem: “Jij begeleidt mevrouw naar de personeelsdienst. Blijf daar, ik stuur een tankwagen. Zorg ervoor dat er rond de bureaus preventief geblust wordt, zodat zij gevrijwaard blijven. We zullen daar nog papieren nodig hebben, vrees ik.”

De duisternis is ingevallen. Het vuur heeft ondertussen het hele dak verpulverd. Vanop verschillende brandweperladders staan mannen water op vlammen te spuiten. Ze hangen als schaduwen boven het schijnsel van het vuur. De rook blijft dik, maar

is geïsoleerd aan de ene kant van het gebouw. Aan de andere kant is het vuur klaar en helder en vernietigend mooi als het ware.

Monique is ondertussen het personeel aan het selecteren. “Willen de bedienden in één rij apart gaan staan. Daarnaast de arbeiders volgens de verschillende afdelingen: de bondelvaten naast de dekselvaten en dan de branderij. In rijen naast elkaar als tublieft. Ik roep iedereen af en jullie antwoorden en blijven staan. Niemand mag weg tot ik het bevel heb gegeven.” De brandweercommandant kijkt glimlachend toe bij zoveel vastberadenheid.

“Danny Ilegems, dat kan toch niet dat je hier bent. Je had de vroege ploeg vandaag.”

“Ik zag de rook en ik ben komen kijken.”

Monique zucht. “Ik wil alleen mensen van de middagploeg zien.” Ze trekt haar jurk met haar ene hand in de juiste plooiën langs haar lichaam. “Staan er nog mensen die vannamiddag geen dienst hadden in de rijen?” Een hand gaat omhoog.

“Komaan Vandurme, weg! Ik roep af, eerst de bedienden, alfabetisch: Adams.”

“Oké.”

“Boone.”

“Oké.”

“Daniëls.”

Geen antwoord, maar als ze opkijkt, ziet ze dat de boekhouder in zijn blauwe hemd de hand opsteekt.

“Goed zo, het begint te lukken”, mompelt ze in zichzelf. Ze schudt haar paardenstaart los uit haar kraag, veegt haar zweethanden aan haar jurk en gaat verder. Ondertussen komt een lange man de parking op gehold. Ze wijst de preventieadviseur met haar balpen de commandant aan. Al lopend wijzigt hij zijn koers

en komt tot stilstand bij de commandant, die hem de hand schudt. Na een paar woorden gaan ze samen richting burelen.

De lichten rondom de parking zijn intussen aangefloept en vormen een vreemd contrast met het licht van het vuur, de rook en de duisternis rondom. De brandweermannen bewegen systematisch en werpen schaduwen af.

“Oké,” roept Monique, “als laatste groep de bondelvaten. Mochten jullie nu al iemand missen, zeg het mij direct.”

Geen reactie. Haar ademhaling wordt rustiger. “Geen menselijke schade”, denkt ze.

“Abrahams.”

“Kling klong.” Gelach bij alle anderen. De afdeling bondelvatens is nu eenmaal de sfeergroep van de fabriek.

“Bertier.”

“Kling klong.” “Dat kon natuurlijk niet achterblijven”, denkt ze en ze handelt het rijtje verder af.

“Vlegels.”

“Vlegels Jacky!”

Stilte. De mannen vooraan draaien zich om en kijken vragend.

“Vlegels!” Haar stem slaat over en haar hart bonkt in haar keel. “Weet iemand waar Jacky is?” Sommigen trekken hun schouders op, anderen gniffelen verward. Monique gaat de rij af en strekt haar nek om beter te zien. “Heeft iemand Jacky gezien in het atelier? Abrahams, jij werkt bij hem, waar was hij?”

“Zijn syndicale ronde aan het doen, zoals altijd.”

Monique slaakt een luide zucht die overgaat in een vloek.

“Jacky Vlegels!”

Plots springt iemand het struikgewas achter de laatste rij uit. In beide handen houdt hij een brandende aansteker.

“Surprise!”

Een algemeen gelach barst uit de meute los. Monique legt haar hand op haar hart en haalt diep adem, maar voor ze iets kan zeggen, is een man uit de rij van bedienden gestapt, gaat recht op de glunderende Jacky af en geeft hem een klap op zijn wang. Het gelach stopt abrupt.

Jacky tast naar zijn wang. “’t Was maar om te lachen toch.” Hij kijkt verongelijkt.

“Altijd hetzelfde met u. Kunt gij dan nooit serieus zijn? Onze fabriek staat in brand, gij hebt morgen geen werk meer en uw kameraden ook niet. Al eens aan gedacht?” Vóór de man zich wil omdraaien, kijkt hij de parking op.

“Leg het maar uit aan uw baas van de vakbond, ik weet niet of die er ook zal kunnen mee lachen.” Allen kijken dezelfde richting op en uit de schaduw van het vuur en de lampverlichting komt een imposante verschijning: lang haar tot in de brede nek, rood aangelopen gezicht, rood sjaaltje, hemd los over zijn bolle buik, spannende jeans en gelakte bruine schoenen met scherpe punt. Hij staart de zwijgende meute aan alsof hij iedereen recht in de ogen kijkt. “Uitslaand brandje, dat ziet er niet goed uit! Geen slachtoffers, hoop ik?” Hij heft zijn kin, terwijl hij Monique aanstaart.

“Nee”, wil zij gaan zeggen, maar ze moet te veel moeite doen om niet flauw te vallen.

“Vlegels heeft het weer gekund”, roept iemand vanuit de groep. Hij heeft een groene sjaal rond zijn nek.

“Dag Bill.” Jacky geeft hem de hand.

“Wat moet er nu gebeuren?” vragen verschillende stemmen uit de rij.

“Ik zou het niet weten,” antwoordt Bill, “maar het ziet er alleszins niet goed uit. Als ik dit zo bekijk, denk ik dat de fabriek vernield is, of toch voor een groot deel. Dit zal werkloosheid worden, vrees ik.”

“Het wordt negen uur, onze shift zit er op. Kunnen wij naar huis?”

Bill kijkt vragend naar Monique. “Ik zal het eens vragen aan de brandweercommandant, die heeft momenteel het bevel in handen”

Ze dribbelt weg. Ondertussen zijn de rijen terug een groep geworden en wordt het gebeuren verder becommentarieerd.

Bill neemt Jacky terzijde. “Laat ons naar de parking gaan. Ik heb nog iets in mijn wagen voor u. Wat was dat voor een commotie?”

“Oh, ik had me even verstoppt bij het appel, voor de grap.”

“Je bent verkozen als afgevaardigde in het comité veiligheid en je trekt de procedure op flessen, mooie délégué ben je, Vlegels.”

“Bill, er zijn geen slachtoffers, dat is voorlopig het voornameste.”

“Het ziet er naar uit dat de fabriek vernield is, jullie zullen met zijn allen voor een tijd werkloos worden. Die dossiers moeten zo vlug mogelijk in orde gebracht worden. Het is belangrijk dat wij weten wat de directie van plan is. Heb je de baas al gezien?”

“Neen, de veiligheidschef is gearriveerd en weggegaan met de brandweercommandant.”

“Een pintje?” Zonder een antwoord af te wachten, haalt de vakbondssecretaris twee blikjes uit zijn koffer. Zwijgend staren ze naar de vlammen, met hun achterste tegen de deuren van de wagen geleund.

Een deuntje van ‘O dennenboom’ klinkt in de avondlucht. Jacky haalt zijn gsm uit zijn broekzak: een bericht op het belichte scherm.

“Godver!”

“Wat?”

“Ze heeft kanker!”

“Wie?”

“Mijn vrouw!”

“Fabiola? Zeg dat het niet waar is.”

“Ze moest vanavond naar de dokter voor de diagnose, ik was het compleet vergeten met die brand.”

“Kan ik iets doen?” vraagt Bill. “Breng ik u naar huis?”

“Nee, ik durf niet!”

“Hoe, ge durft niet? Het is wel uw vrouw, hé.”

“Wat moet ik zeggen?”

“Dat uw fabriek afgebrand is!”